

3. Faktory ovlivňující trh práce

Trh práce je ovlivněn mnoha různými faktory, ke kterým patří demografické změny, sociální klima daného území, geografický profil dané země, ekonomická politika státu. Ekonomická politika státu ve vyspělých zemích využívá k dosažení určité hospodářské úrovně makroekonomických nástrojů (fiskální politiky, monetární politiky, ekonomie vnějších ekonomických vztahů a důchodové politiky).

3.1 Věková struktura obyvatelstva

Věková struktura obyvatelstva určuje potenciální pracovní sílu, která může být v ekonomické sféře využita. Tato struktura je závislá na počtu živě narozených, zemřelých, přistěhovaných a vystěhovaných obyvatel na daném území za sledované období. Věkovou strukturu Plzeňského kraje znázorňují grafy na konci této podkapitoly konstruované za rok 2000 a rok 2006. Velké nepravidelnosti v těchto grafech se často odrážejí na trhu práce.

Nejvýraznější dopad na věkovou strukturu mají změny v **počtu živě narozených** jedinců. Podle toho, kolik dětí se narodí, můžeme přibližně odhadovat, jak bude v budoucnu vypadat potenciální pracovní síla v dané zemi. V minulosti byl počet narozených ovlivněn mnoha faktory. V grafech můžeme zaznamenat pokles porodnosti v době 1. světové války, kompenzační vzestup porodnosti po skončení 1. světové války, pokles porodnosti ve 30. letech v důsledku hospodářské krize, zvýšení porodnosti závěrem a po skončení 2. světové války, pokles porodnosti související s legalizací umělého přerušování těhotenství (poté následovalo opět zvýšení porodnosti jako reakce na zpřísnění potratového zákona a prodloužení mateřské dovolené), zvýšení porodnosti v důsledku přijetí komplexu pronatalitních opatření v 1. polovině 70. let, atd. Od roku 1975 počet živě narozených neustále klesal až do roku 2003. Mírný nárůst v počtu narozených zaznamenáváme až v posledních letech. Pokles porodnosti a stárnutí populace způsobily snížení podílu dětí ve věku 0-14 let a zároveň také zvýšení podílu osob ve věku 65 let a více. Zatímco v roce 2000 v Plzeňském kraji podíl dětí ve věku 0-14 let činil 15,7%, v roce 2006 již to bylo jen 14,1% z celkového počtu obyvatel. Naopak podíl osob v poproduktivním věku (65 a více let) zaznamenal v průběhu těchto šesti let nárůst z 14,3% na 14,9%. Z okresů Plzeňského kraje je na tom nejlépe z hlediska věku Tachov, kde podíl dětí ve věku 0-14 let tvořil v roce 2006 15,6% a podíl osob ve věku 65 a více činil „jen“ 11,6%. Naopak nejhorší výsledky byly zaznamenány v okrese Plzeň-město. Předproduktivní generace (0-14 let) se podílela na celkovém počtu obyvatelstva jen 12,7%, poproduktivní generace dokonce 16,4%. Již brzy ale obyvatel ve věku 65 a více let začne rapidně přibývat. Silné poválečné ročníky během několika let překročí věkovou hranici 65 let. To bude mít velký dopad na trh práce a také na důchodový systém. Po jejich odchodu do důchodu se na trhu práce zvýší počet volných pracovních míst, která rozhodně nebudou naplněna nově vzniklou pracovní silou. Lze tedy předpokládat, že nezaměstnanost během několika pár let poklesne.

Přibývání osob ve vyšším věku spolu s dalšími faktory má za následek nárůst velikosti indexu stáří. **Index stáří** vyjadřuje podíl osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0-14 let. Od konce roku 2000 do konce roku 2006 vzrostl index stáří v Plzeňském kraji z 91,1 na 105,5. Během tohoto období tedy přesáhl počet osob v poproduktivní generaci počet osob ve věku 0-14 let. Podobný vývoj lze pozorovat i v okresech Klatovy, Plzeň-jih a Rokycany. Počet osob v předproduktivním věku zatím převyšuje počet osob ve věku 65 let a více v okresech Domažlice, Plzeň-sever a Tachov. Index stáří okrese Plzeň-město dosahuje nejvyšších hodnot. Dokonce již v roce 2000 převyšoval počet osob v poproduktivní generaci počet osob v předproduktivní generaci asi o 1 500 osob. Růst indexu stáří zaznamenáme i u indexů konstruovaných podle jednotlivých pohlaví.

Přesun obyvatelstva mezi jednotlivými generacemi ovlivňuje výsledky také některých dalších charakteristik, jako je index celkové závislosti, obecný index hospodářského zatížení a index hospodářského zatížení konstruovaný podle OSN.

Index celkové závislosti udává poměr počtu závislých osob (osoby ve věku 0-14 let a osoby ve věku 65 let a více) k počtu osob v produktivním věku (15-64 let). V Plzeňském kraji a ve všech okresech, kromě Plzeň-města a Tachova, zaznamenal tento index za sledované období klesající tendenci. Vývoj tohoto indexu v okrese Plzeň-město byl totožný s ostatními okresy jen roku 2003, v okrese Tachov do roku 2005. Od tohoto roku v těchto okresech index celkové závislosti rostl.

Obecný index hospodářského zatížení vypočteme jako podíl počtu obyvatelstva a počtu osob v produktivním věku. Tento index lze jednoduše odvodit z indexu celkové závislosti, takže i vývoj tohoto indexu je shodný s vývojem v předchozím případě.

Index hospodářského zatížení konstruovaný podle OSN je vlastně upravený obecný index hospodářského zatížení. Vychází z myšlenky, že spotřeba osob v předproduktivním a poproduktivním věku je nižší než spotřeba osob v produktivním věku. Proto se počet osob ve věku 0-14 let a počet osob ve věku 65 let a více násobí koeficientem 0,7. Vývoj indexu hospodářského zatížení konstruovaného podle OSN odpovídá vývoji předchozích dvou indexů.

Věkovou strukturu a stáří obyvatelstva v Plzeňském kraji lze také popsat pomocí průměrného věku, mediánového věku a naděje dožití.

Průměrný věk je aritmetickým průměrem věků všech jedinců v dané populaci (v našem případě obyvatel Plzeňského kraje a jeho okresů). Průměrný věk od roku 2000 do roku 2006 roste, a to jak v Plzeňském kraji, tak i v jeho jednotlivých okresech. V roce 2006 činil průměrný věk obyvatel v tomto kraji 40,6 let, u mužů to bylo 39,2 let a u žen dokonce 41,9 let. Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele věkové struktury byla dosažena v okrese Plzeň-město, průměrný věk obyvatel byl zde 41,8 let, u mužů 40,3 let, u žen 43,3 let. Naopak nejnižší hodnotu zaznamenáme v okrese Tachov, kde tento věk ani u jednoho z pohlaví nepřesáhl hranici 40 let.

Mediánový věk rozděluje obyvatelstvo na dvě poloviny. 50% obyvatel tvoří osoby mladší než je věkový medián a zároveň 50% obyvatel jsou osoby starší než tento medián. Tento věk byl vypočten pomocí pětiletých věkových intervalů. Ve sledovaném období se hodnoty mediánového věku zvyšovaly, výjimku tvořily pouze okresy Plzeň-město a Rokycany, u nichž se hodnoty zjištěné v roce 2006 téměř shodovaly s hodnotami vypočtenými v roce 2005. Nejvyšší hodnota věkového mediánu byla dosažena, stejně jako u průměrného věku, v okrese Plzeň-město. Věk 50% obyvatel byl zde nižší než 41,4 let. Okres Tachov měl v Plzeňském kraji hodnotu mediánového věku nejnižší a to 37,4. Rozdíl mezi těmito okresy činil tedy neuvěřitelné čtyři roky. Na základě podílu věkového mediánu a aritmetického průměru lze hodnotit stárnutí obyvatelstva. Klesá-li hodnota tohoto podílu, znamená to stárnutí obyvatelstva.

Od průměrného a mediánového věku je třeba odlišit ukazatel střední délky života, označovaný také jako naděje dožití. **Naděje dožití** vyjadřuje počet roků, které pravděpodobně ještě prožije x let stará osoba za předpokladu, že po celou dobu jejího dalšího života se nezmění řád vymírání zjištěný úmrtnostní tabulkou. Během šesti let vzrostla naděje dožití v Plzeňském kraji u mužů ze 71,8 na 73,4 let a u žen ze 77,8 na 79,1 let. Za jednotlivé okresy máme hodnoty tohoto ukazatele pouze za rok 2005. Nejvyšší naději dožití máme v okrese Plzeň-město a to u obou pohlaví, nejnižší naopak v okrese Tachov u mužů a v okrese Domažlice a Plzeň-sever u žen.

3.1.1 Demografické charakteristiky Plzeňského kraje

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Rozloha v ha	756 089	756 100	756 106	756 123	756 107	756 116	756 108
Hustota obyvatelstva na 1 km²	72,9	72,7	72,7	72,8	72,7	72,9	73,3
Počet obyvatel v Plzeňském kraji (stav k 31. 12.)	551 281	549 600	549 374	550 113	549 618	551 528	554 537
muži	270 012	269 194	268 949	269 342	269 155	270 421	272 423
ženy	281 269	280 406	280 425	280 771	280 463	281 107	282 114
Podíl obyvatel žijících ve městech v %	67,5	67,0	66,9	66,9	66,7	66,6	67,4
Úhrnná plodnost	1,152	1,129	1,154	1,163	1,188	1,286	1,371
Věková struktura							
0 - 14 let	86 686	84 914	83 516	81 848	80 199	79 032	78 308
15-64 let	385 663	385 792	386 831	388 931	389 337	391 166	393 643
65 let a více	78 932	78 894	79 027	79 334	80 082	81 330	82 586
Průměrný věk	39,2	39,5	39,7	40,0	40,2	40,4	40,6
muži	37,7	38,0	38,3	38,5	38,8	39,0	39,2
ženy	40,6	40,8	41,1	41,3	41,6	41,8	41,9
Mediánový věk	38,5	38,7	38,9	39,1	39,5	39,7	39,8
muži	36,9	37,2	37,4	37,6	37,9	38,2	38,3
ženy	40,2	40,4	40,6	40,8	41,1	41,3	41,4
Naděje dožití							
muži	71,8	72,2	72,5	72,3	72,3	72,6	73,4
ženy	77,8	78,1	78,3	78,6	78,6	78,6	79,1
Index staří	91,1	92,9	94,6	96,9	99,9	102,9	105,5
muži	70,2	72,0	73,5	75,6	78,1	80,9	83,4
ženy	113,1	114,9	116,9	119,3	122,8	126,1	128,8
Index celkové závislosti	0,429	0,425	0,420	0,414	0,412	0,410	0,409
Obecný index hospodářského zatížení	1,429	1,425	1,420	1,414	1,412	1,410	1,409
Index hospodářského zatížení OSN	1,301	1,297	1,294	1,290	1,288	1,287	1,286
Cizinci celkem	8 913	9 785	10 815	12 687	12 530	13 206	15 432
muži	.	.	.	7 373	7 224	7 537	8 920
ženy	.	.	.	5 314	5 306	5 669	6 512

3.1.2 Demografické charakteristiky okresu Domažlice

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Rozloha v ha	114 010	114 011	114 013	114 017	114 012	114 013	114 012
Hustota obyvatelstva na 1 km²	51,3	51,6	51,7	51,7	51,7	51,8	52,1
Počet obyvatel v Plzeňském kraji k 31. 12.	58 439	58 776	58 895	58 901	58 968	59 076	59 444
muži	28 846	29 042	29 067	29 070	29 095	29 164	29 402
ženy	29 593	29 734	29 828	29 831	29 873	29 912	30 042
Podíl obyvatel žijících ve městech v %	55,0	54,4	54,4	54,4	54,4	54,4	56,6
Věková struktura							
0 - 14 let	9 597	9 538	9 409	9 261	9 033	8 894	8 788
15-64 let	41 002	41 361	41 647	41 830	42 040	42 213	42 524
65 let a více	7 840	7 877	7 839	7 810	7 895	7 969	8 132
Průměrný věk	38,5	38,7	38,9	39,1	39,4	39,6	39,8
muži	37,0	37,3	37,5	37,8	38,1	38,3	38,5
ženy	39,9	40,0	40,2	40,4	40,7	40,9	41,1
Mediánový věk	37,4	37,5	37,7	37,9	38,3	38,5	38,8
muži	35,9	36,2	36,4	36,6	36,9	37,2	37,6
ženy	38,9	39,0	39,0	39,2	39,7	39,8	40,1
Naděje dožití							
muži	.	.	.	.	.	71,8	.
ženy	.	.	.	.	.	77,9	.
Index staří	81,7	82,6	83,3	84,3	87,4	89,6	92,5
muži	61,2	62,8	63,4	64,8	66,9	68,9	71,3
ženy	103,2	103,3	104,0	104,7	108,8	111,1	114,8
Index celkové závislosti	0,425	0,421	0,414	0,408	0,403	0,399	0,398
Obecný index hospodářského zatížení	1,425	1,421	1,414	1,408	1,403	1,399	1,398
Index hospodářského zatížení OSN	1,298	1,295	1,290	1,286	1,282	1,280	1,279
Cizinci celkem	748	886	904	932	982	1 054	1 323
muži	.	.	.	516	535	566	751
ženy	.	.	.	416	447	488	572

3.1.3 Demografické charakteristiky okresu Klatovy

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Rozloha v ha	193 951	193 949	193 950	193 960	193 954	193 954	193 950
Hustota obyvatelstva na 1 km²	45,3	45,4	45,2	45,2	45,1	45,2	45,4
Počet obyvatel v Plzeňském kraji k 31. 12.	87 929	87 991	87 680	87 573	87 545	87 725	88 124
muži	43 168	43 176	42 993	42 962	43 015	43 124	43 435
ženy	44 761	44 815	44 687	44 611	44 530	44 601	44 689
Podíl obyvatel žijících ve městech v %	64,3	64,1	64,3	64,4	64,5	64,5	64,4
Věková struktura							
0 - 14 let	13 862	13 610	13 396	13 174	12 941	12 780	12 667
15-64 let	60 860	61 289	61 280	61 410	61 591	61 805	62 151
65 let a více	13 207	13 092	13 004	12 989	13 013	13 140	13 306
Průměrný věk	39,3	39,5	39,7	40,0	40,2	40,4	40,6
muži	37,7	37,9	38,2	38,5	38,7	39,0	39,2
ženy	40,8	41,0	41,3	41,4	41,7	41,9	42,0
Mediánový věk	38,4	38,6	38,8	39,1	39,4	39,7	39,8
muži	36,7	36,9	37,2	37,5	37,8	38,2	38,4
ženy	40,1	40,3	40,6	40,8	41,1	41,3	41,4
Naděje dožití							
muži	.	.	.	.	.	72,1	.
ženy	.	.	.	.	.	78,7	.
Index staří	95,3	96,2	97,1	98,6	100,6	102,8	105,0
muži	71,9	72,6	72,8	74,2	76,3	78,9	81,4
ženy	120,4	121,3	123,1	124,5	126,4	128,0	130,0
Index celkové závislosti	0,445	0,436	0,431	0,426	0,421	0,419	0,418
Obecný index hospodářského zatížení	1,445	1,436	1,431	1,426	1,421	1,419	1,418
Index hospodářského zatížení OSN	1,311	1,305	1,302	1,298	1,295	1,294	1,293
Cizinci celkem	1 006	1 111	1 161	1 258	1 337	1 481	1 818
muži	.	.	.	732	783	868	1 076
ženy	.	.	.	526	554	613	742

3.1.4 Demografické charakteristiky okresu Plzeň-město

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Rozloha v ha	12 475	12 474	12 476	13 766	13 765	13 765	13 766
Hustota obyvatelstva na 1 km²	1 336,7	1 317,4	1 312,8	1 192,6	1 181,5	1 182,4	1 186,9
Počet obyvatel v Plzeňském kraji k 31. 12.	166 759	164 336	163 791	164 180	162 627	162 759	163 392
muži	80 239	79 018	78 666	78 966	78 083	78 300	78 688
ženy	86 520	85 318	85 125	85 214	84 544	84 459	84 704
Podíl obyvatel žijících ve městech v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Věková struktura							
0 - 14 let	23 586	22 703	22 263	21 793	21 257	20 966	20 781
15-64 let	118 130	116 398	116 177	116 792	115 535	115 485	115 851
65 let a více	25 043	25 235	25 351	25 595	25 835	26 308	26 760
Průměrný věk	40,3	40,7	40,9	41,2	41,5	41,7	41,8
muži	38,8	39,1	39,4	39,6	39,9	40,1	40,3
ženy	41,7	42,1	42,4	42,6	42,9	43,1	43,3
Mediánový věk	40,2	40,5	40,6	40,9	41,3	41,4	41,4
muži	38,2	38,5	38,5	38,7	39,1	39,2	39,3
ženy	42,1	42,5	42,8	43,0	43,4	43,5	43,4
Naděje dožití							
muži	.	.	.	.	.	73,8	.
ženy	.	.	.	.	.	79,2	.
Index staří	106,2	111,2	113,9	117,4	121,5	125,5	128,8
muži	83,7	87,8	89,9	92,6	95,8	99,5	103,2
ženy	129,6	135,3	138,5	143,2	148,3	152,8	155,6
Index celkové závislosti	0,412	0,412	0,410	0,406	0,408	0,409	0,410
Obecný index hospodářského zatížení	1,412	1,412	1,410	1,406	1,408	1,409	1,410
Index hospodářského zatížení OSN	1,288	1,288	1,287	1,284	1,285	1,287	1,287
Cizinci celkem	3 045	3 379	3 900	4 947	5 062	5 357	6 031
muži	.	.	.	2 994	2 978	3 104	3 458
ženy	.	.	.	1 953	2 084	2 253	2 573

3.1.5 Demografické charakteristiky okresu Plzeň-jih

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Rozloha v ha	107 984	107 982	107 983	107 595	107 595	107 597	107 589
Hustota obyvatelstva na 1 km²	63,0	63,2	63,4	63,7	64,1	64,4	64,8
Počet obyvatel v Plzeňském kraji k 31. 12.	67 999	68 257	68 495	68 536	68 939	69 327	69 725
muži	33 678	33 866	33 980	33 976	34 223	34 460	34 725
ženy	34 321	34 391	34 515	34 560	34 716	34 867	35 000
Podíl obyvatel žijících ve městech v %	44,0	43,7	43,6	44,0	44,1	44,1	45,9
Věková struktura							
0 - 14 let	10 833	10 720	10 629	10 475	10 337	10 220	10 118
15-64 let	46 853	47 270	47 607	47 870	48 329	48 733	49 099
65 let a více	10 313	10 267	10 259	10 191	10 273	10 374	10 508
Průměrný věk	39,6	39,8	39,9	40,1	40,3	40,5	40,7
muži	38,0	38,3	38,5	38,7	38,9	39,1	39,3
ženy	41,1	41,2	41,4	41,4	41,6	41,8	42,0
Mediánový věk	39,0	39,2	39,2	39,3	39,6	39,8	39,9
muži	37,2	37,5	37,7	37,8	38,1	38,3	38,5
ženy	40,9	41,0	41,0	41,0	41,2	41,4	41,6
Naděje dožití							
muži	.	.	.	.	.	72,7	.
ženy	.	.	.	.	.	78,7	.
Index staří	95,2	95,8	96,5	97,3	99,4	101,5	103,9
muži	72,3	74,3	75,5	76,9	78,3	80,4	82,4
ženy	120,2	119,0	119,0	118,9	121,9	124,0	126,9
Index celkové závislosti	0,451	0,444	0,439	0,432	0,426	0,423	0,420
Obecný index hospodářského zatížení	1,451	1,444	1,439	1,432	1,426	1,423	1,420
Index hospodářského zatížení OSN	1,316	1,311	1,307	1,302	1,299	1,296	1,294
Cizinci celkem	821	871	952	1 044	965	958	1 302
muži	.	.	.	629	559	538	797
ženy	.	.	.	415	406	420	505

3.1.6 Demografické charakteristiky okresu Plzeň-sever

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Rozloha v ha	132 301	132 311	132 311	131 408	131 407	131 407	131 406
Hustota obyvatelstva na 1 km²	55,3	55,4	55,6	56,1	56,6	57,1	57,8
Počet obyvatel v Plzeňském kraji k 31. 12.	73 197	73 241	73 610	73 774	74 428	75 069	75 918
muži	36 187	36 179	36 345	36 375	36 728	37 060	37 575
ženy	37 010	37 062	37 265	37 399	37 700	38 009	38 343
Podíl obyvatel žijících ve městech v %	40,8	40,1	40,0	40,1	39,9	39,6	39,4
Věková struktura							
0 - 14 let	12 291	12 109	11 980	11 714	11 681	11 506	11 448
15-64 let	50 843	51 186	51 614	51 987	52 522	53 146	53 893
65 let a více	10 063	9 946	10 016	10 073	10 225	10 417	10 577
Průměrný věk	38,6	38,8	39,0	39,2	39,4	39,6	39,7
muži	37,3	37,6	37,8	38,0	38,2	38,5	38,6
ženy	39,8	39,9	40,2	40,4	40,6	40,7	40,8
Mediánový věk	37,6	37,8	37,9	38,1	38,3	38,5	38,7
muži	36,3	36,6	36,8	37,0	37,2	37,4	37,7
ženy	38,9	39,0	39,2	39,3	39,6	39,7	39,8
Naděje dožití							
muži	.	.	.	.	.	72,0	.
ženy	.	.	.	.	.	77,9	.
Index staří	81,9	82,1	83,6	86,0	87,5	90,5	92,4
muži	64,3	64,6	66,1	68,2	70,0	73,1	74,5
ženy	100,1	100,3	101,9	104,6	105,9	108,7	111,3
Index celkové závislosti	0,440	0,431	0,426	0,419	0,417	0,413	0,409
Obecný index hospodářského zatížení	1,440	1,431	1,426	1,419	1,417	1,413	1,409
Index hospodářského zatížení OSN	1,308	1,302	1,298	1,293	1,292	1,289	1,286
Cizinci celkem	980	846	851	1 121	985	1 035	1 256
muži	.	.	.	555	497	526	675
ženy	.	.	.	566	488	509	581

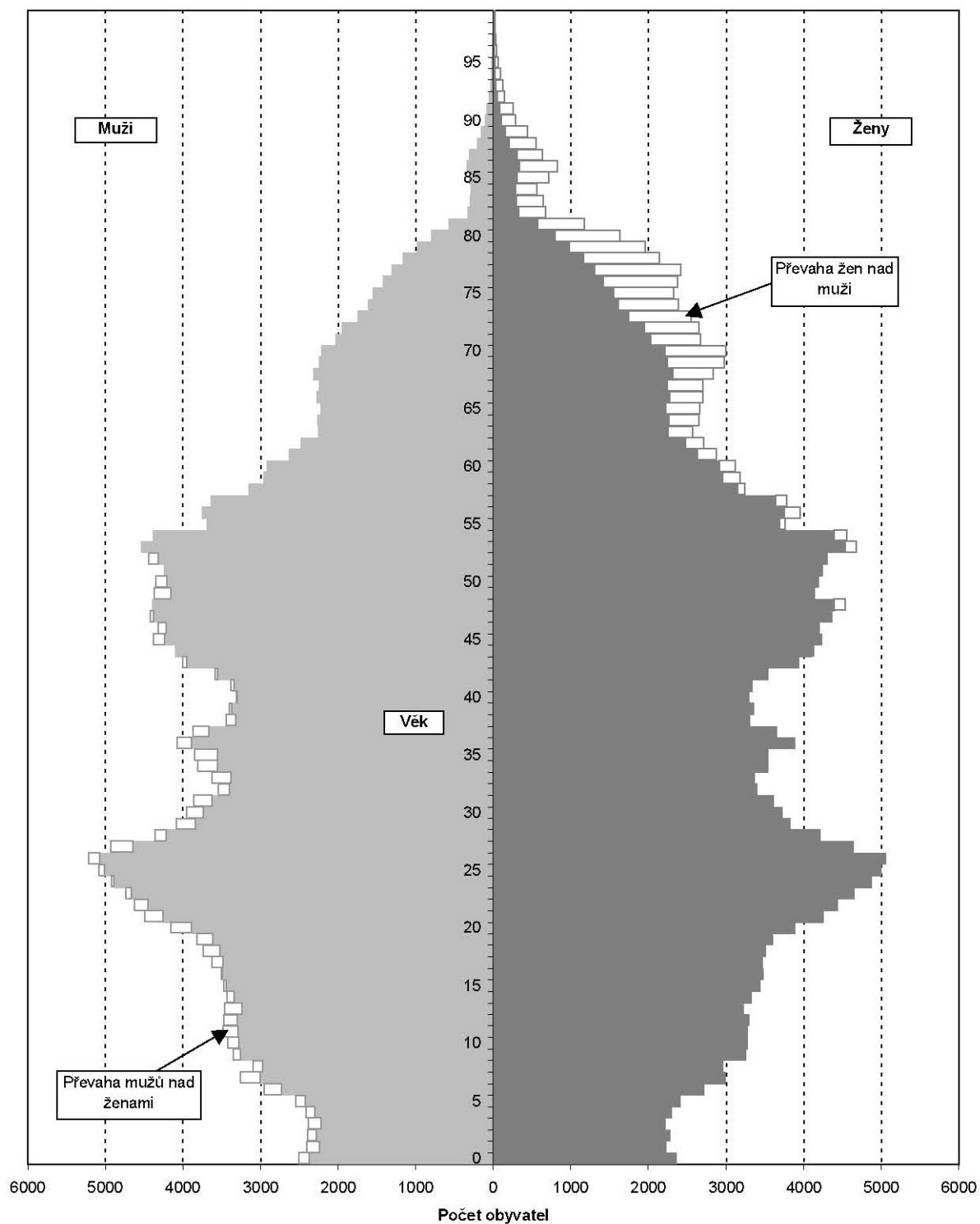
3.1.7 Demografické charakteristiky okresu Rokycany

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Rozloha v ha	57 507	57 511	57 509	57 508	57 508	57 513	57 522
Hustota obyvatelstva na 1 km²	79,3	79,6	79,2	79,3	79,5	79,7	80,2
Počet obyvatel v Plzeňském kraji k 31. 12.	45 579	45 758	45 574	45 576	45 707	45 823	46 117
muži	22 362	22 442	22 381	22 371	22 481	22 562	22 808
ženy	23 217	23 316	23 193	23 205	23 226	23 261	23 309
Podíl obyvatel žijících ve městech v %	55,7	54,9	54,6	54,2	54,1	53,9	53,7
Věková struktura							
0 - 14 let	7 213	7 126	6 953	6 749	6 591	6 478	6 412
15-64 let	31 292	31 568	31 539	31 687	31 954	32 090	32 418
65 let a více	7 074	7 064	7 082	7 140	7 162	7 255	7 287
Průměrný věk	39,6	39,8	40,2	40,4	40,7	41,0	41,1
muži	38,1	38,3	38,7	39,1	39,4	39,7	39,8
ženy	41,1	41,2	41,5	41,8	42,0	42,3	42,4
Mediánový věk	38,8	39,0	39,4	39,7	40,0	40,3	40,3
muži	37,2	37,4	37,9	38,2	38,6	38,9	38,9
ženy	40,7	40,7	41,0	41,3	41,6	41,9	41,9
Naděje dožití							
muži	.	.	.	.	.	72,4	.
ženy	.	.	.	.	.	78,0	.
Index staří	98,1	99,1	101,9	105,8	108,7	112,0	113,6
muži	75,0	75,8	79,2	83,3	86,0	88,7	89,9
ženy	122,1	123,7	125,8	129,2	132,1	136,5	138,9
Index celkové závislosti	0,457	0,450	0,445	0,438	0,430	0,428	0,423
Obecný index hospodářského zatížení	1,457	1,450	1,445	1,438	1,430	1,428	1,423
Index hospodářského zatížení OSN	1,320	1,315	1,312	1,307	1,301	1,300	1,296
Cizinci celkem	595	783	763	759	912	944	1 172
muži	.	.	.	482	592	604	737
ženy	.	.	.	277	320	340	435

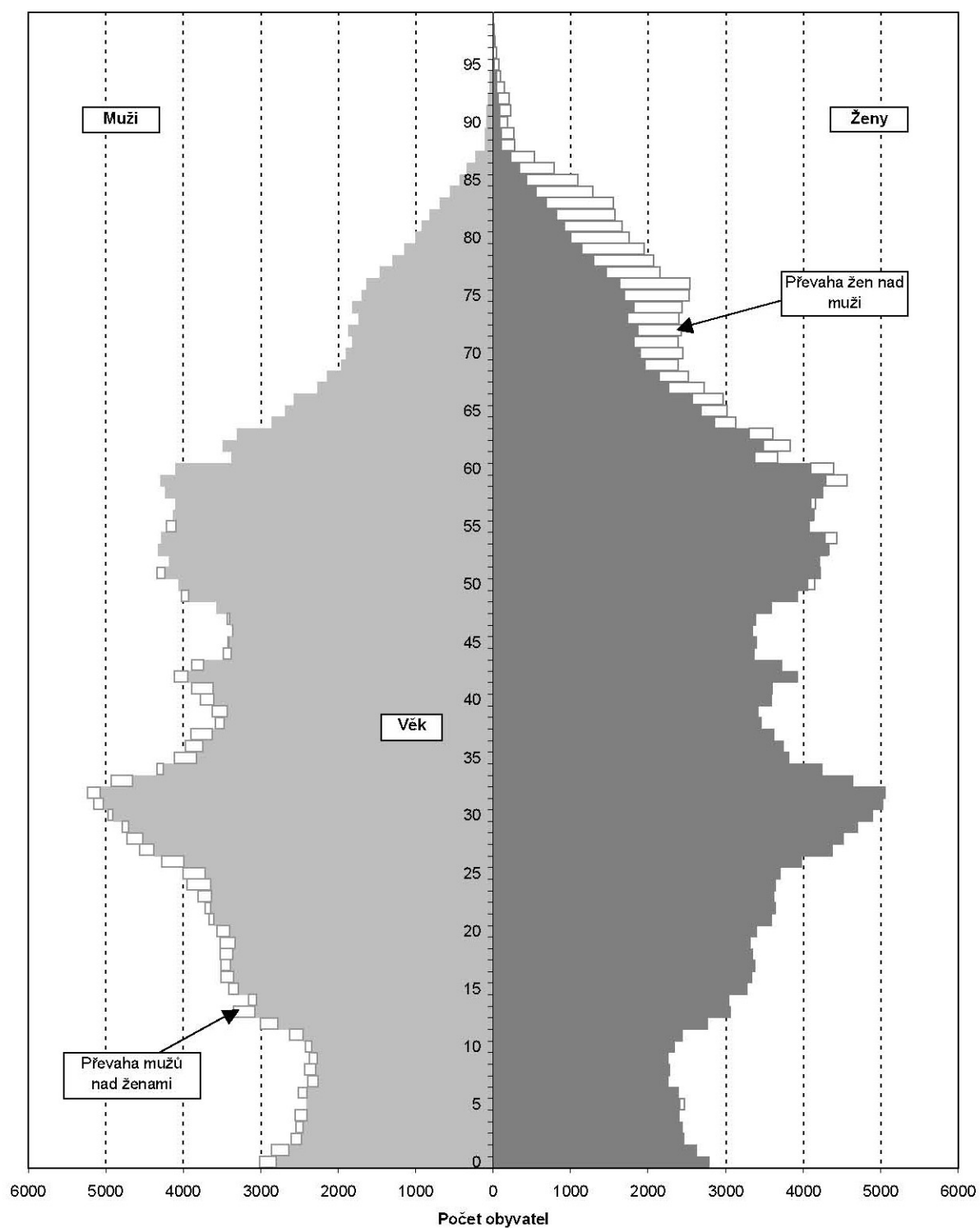
3.1.8 Demografické charakteristiky okresu Tachov

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Rozloha v ha	137 861	137 862	137 864	137 869	137 866	137 867	137 862
Hustota obyvatelstva na 1 km²	37,3	37,2	37,2	37,4	37,3	37,5	37,6
Počet obyvatel v Plzeňském kraji k 31. 12.	51 379	51 241	51 329	51 573	51 404	51 749	51 817
muži	25 532	25 471	25 517	25 622	25 530	25 751	25 790
ženy	25 847	25 770	25 812	25 951	25 874	25 998	26 027
Podíl obyvatel žijících ve městech v %	61,6	60,6	60,4	60,4	60,2	60,0	64,2
Věková struktura							
0 - 14 let	9 304	9 108	8 886	8 682	8 359	8 188	8 094
15-64 let	36 683	36 720	36 967	37 355	37 366	37 694	37 707
65 let a více	5 392	5 413	5 476	5 536	5 679	5 867	6 016
Průměrný věk	36,5	36,8	37,1	37,4	37,8	38,1	38,4
muži	35,3	35,7	36,1	36,3	36,7	37,0	37,3
ženy	37,6	37,8	38,2	38,4	38,9	39,2	39,5
Mediánový věk	35,2	35,6	36,0	36,2	36,8	37,1	37,4
muži	34,3	34,9	35,3	35,4	36,0	36,2	36,5
ženy	36,1	36,4	36,8	37,1	37,6	38,0	38,4
Naděje dožití							
muži	.	.	.	.	.	71,1	.
ženy	.	.	.	.	.	78,2	.
Index staří	58,0	59,4	61,6	63,8	67,9	71,7	74,3
muži	45,0	46,4	47,9	49,7	53,2	55,4	57,6
ženy	71,9	73,5	76,5	79,0	83,8	89,3	92,3
Index celkové závislosti	0,401	0,395	0,389	0,381	0,376	0,373	0,374
Obecný index hospodářského zatížení	1,401	1,395	1,389	1,381	1,376	1,373	1,374
Index hospodářského zatížení OSN	1,280	1,277	1,272	1,266	1,263	1,261	1,262
Cizinci celkem	1 718	1 909	2 284	2 626	2 287	2 377	2 530
muži	.	.	.	1 465	1 280	1 331	1 426
ženy	.	.	.	1 161	1 007	1 046	1 104

Graf 1 Věkové složení obyvatelstva Plzeňského kraje k 31.12.2000

Graf 2 Věkové složení obyvatelstva Plzeňského kraje k 31.12.2006

3.2 Vzdělání

Uplatnění na trhu práce závisí vedle faktoru věku také na **struktuře vzdělání**. Je-li struktura vzdělání v souladu s požadavky trhu práce, klesá **strukturální nezaměstnanost**. V celé řadě případů však struktura vzdělání neodpovídá požadavkům trhu práce a je důvodem rostoucí strukturální nezaměstnanosti, např. (vyučení, vysokoškolské vzdělání). Pro hodnocení vývoje vzdělání bylo využito výsledků výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). V roce 2006 mělo v Plzeňském kraji 46% mužů ve věku 15 a více let střední vzdělání bez maturity, 29% střední s maturitou, 14% základní nebo bylo bez vzdělání a 11% vysokoškolské vzdělání. U žen se pořadí liší. Největší podíl žen měl v roce 2006 střední vzdělání s maturitou, a to 38%. U 31% žen byl nejvyšším dosaženým stupněm vzdělání střední vzdělání bez maturity, u 25% základní vzdělání nebo byly bez vzdělání a nejmenší podíl tvořily vysokoškolsky vzdělané ženy, a to 7%. Ve srovnání s rokem 2000 se struktura vzdělání podle pohlaví příliš nezměnila. Zaznamenáváme hlavně pokles počtu žen v kategorii základní vzdělání a bez vzdělání o 4 procentní body a nárůst počtu žen dosahujících střední vzdělání s maturitou o 5 procentních bodů.

3.2.1 Obyvatelé Plzeňského kraje ve věku 15 let a více podle dosaženého stupně vzdělání v tis. (VŠPS)

Zdroj: VŠPS

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Celkem							
základní a bez vzdělání	102,5	106,6	101,7	94,0	91,4	94,8	91,3
střední bez maturity	187,8	182,5	182,0	188,2	186,3	185,1	180,5
střední s maturitou	139,5	139,0	142,3	147,2	149,0	150,7	160,4
vysokoškolské	34,1	36,3	39,3	37,5	42,0	39,8	41,4
muži							
základní a bez vzdělání	33,7	36,3	34,3	31,7	30,0	31,7	31,6
střední bez maturity	110,6	108,6	105,2	109,9	111,4	110,5	105,9
střední s maturitou	60,6	59,1	63,2	62,7	62,2	63,2	67,6
vysokoškolské	20,3	21,5	23,1	22,4	24,1	23,1	25,4
ženy							
základní a bez vzdělání	68,8	70,3	67,3	62,3	61,4	63,1	59,7
střední bez maturity	77,2	73,9	76,8	78,3	75,0	74,6	74,6
střední s maturitou	78,9	79,9	79,1	84,5	86,8	87,5	92,7
vysokoškolské	13,8	14,8	16,2	15,1	17,9	16,7	16,1

3.3 Cizinci

Trh práce je nepochybně také ovlivněn mezinárodní migrací, tedy počtem přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel. Čím více k nám bude přicházet cizinců, kteří zde budou hledat práci, tím méně pracovních míst budou mít k dispozici občané ČR, resp. občané kraje. Většina cizinců v současné době vykonává práci, o které mezi obyvateli ČR není příliš velký zájem z důvodu nízké mzdy. Počet cizinců v Plzeňském kraji vzrostl během šesti let z 8 913 osob na 15 432 osob, tedy asi o 73%. Nejvíce cizinců žije v okresech Plzeň-město a Tachov. Nejméně jich nalezneme v okresech Rokycany a Plzeň-sever. Nejčastější státní občanství cizinců v Plzeňském kraji jsou Ukrajina, Vietnam, Slovensko, Německo, Moldavsko a další. Cizinci zde mají zatím výrazný vliv pouze ve vybraných odvětvích, a to hlavně ve stavebnictví a zemědělství.

V Plzeňském kraji v roce 2006 bylo podle úřadů práce zaměstnáno celkem 10 758 cizinců, z toho 7 734 tvořili občané EU/EHP. V porovnání s rokem 2004 zaznamenáváme nárůst v kategorii pracujících občanů EU/EHP o 2 925 osob a v kategorii pracujících cizinců, kteří nejsou nebo nebyli v době sledování členy EU/EHP, o 2 019 osob. Nejpočetnější skupinu občanů EU/EHP v Plzeňském kraji představovali Slováci, jejichž podíl na celkovém stavu v roce 2006 byl 92%. Druhou a třetí nejčetnější skupinu v této kategorii občanů tvořili Poláci 3,4% a Němci 2,4%. Pokud se zaměříme na cizince, kteří nejsou členy EU/EHP, zjistíme, že nejvíce pracovních míst zde v roce 2006 získali Ukrajinci, celkem 2 252. K dalším početným skupinám cizinců, které pracovaly v roce 2006 v Plzeňském kraji, patřili také Moldavané a Bělorusové. Nejen v Plzeňském kraji, ale i ve všech jeho okresech měli dominantní postavení občané Slovenska. Druhou nejpočetnější skupinou pracujících cizinců jak v kraji, tak v jednotlivých okresech byli Ukrajinci. Pro zajímavost můžeme zmínit, že občané z Mongolska pracovali jen v okresech Klatovy a Tachov, a dokonce v obou těchto okresech tvořili druhou nejpočetnější skupinu cizinců, kteří nejsou členy EU/EHP.

3.3.1 Občané EU/EHP a cizinci pracující v Plzeňském kraji (stav k 31. 12.)

	2004		2005		2006		Rozdíl 2006-2004	Index 2006/2004
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy		
Občané EU/EHP	4 809	1 944	7 159	3 099	7 734	3 169	2 925	160,8
z toho								
Belgie	2	-	5	1	4	-	2	200,0
Francie	15	3	11	3	13	3	-2	86,7
Itálie	16	2	13	2	20	2	4	125,0
Litva	17	7	68	39	53	36	36	311,8
Lotyšsko	1	-	1	-	3	1	2	300,0
Maďarsko	14	-	16	-	21	1	7	150,0
Německo	123	17	176	28	183	22	60	148,8
Polsko	54	7	569	244	262	61	208	485,2
Slovensko	4 528	1 905	6 246	2 780	7 117	3 038	2 589	157,2
Slovinsko	1	1	1	-	1	-	-	100,0
Cizinci	1 005	428	2 835	1 139	3 024	1 167	2 019	300,9
z toho								
Bělorusko	39	11	87	34	77	32	38	197,4
Bulharsko	58	12	37	10	35	11	-23	60,3
Čína, Indie	10	3	38	12	33	11	23	330,0
Irán	-	-	-	-	1	-	1	x
Japonsko	42	-	64	2	69	1	27	164,3
Moldavsko	57	37	238	95	257	90	200	450,9
Rusko	12	5	45	18	49	20	37	408,3
Rumunsko	30	10	57	17	71	28	41	236,7
Ukrajina	638	293	2 151	896	2 252	901	1 614	353,0
Vietnam	3	1	5	3	23	8	20	766,7

3.3.2 Občané EU/EHP a cizinci pracující v okrese Domažlice (stav k 31. 12.)

Zdroj: Úřad práce Domažlice

	2004		2005		2006		Rozdíl 2006-2004	Index 2006/2004
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy		
Občané EU/EHP	202	69	333	151	390	154	188	193,1
v tom								
Litva	4	-	19	15	11	9	7	275,0
Maďarsko	-	-	1	-	-	-	-	x
Německo	17	1	29	9	15	2	-2	88,2
Polsko	4	1	8	4	9	3	5	225,0
Slovensko	169	67	259	123	338	140	169	200,0
Rakousko	4	-	12	-	12	-	8	300,0
Velká Británie	4	-	4	-	3	-	-1	75,0
Nizozemsko	-	-	1	-	1	-	1	x
Cizinci	84	48	92	53	99	57	15	117,9
v tom								
Bělorusko	1	1	1	1	1	1	-	100,0
Bulharsko	2	-	2	-	-	-	-2	x
Moldavsko	6	5	3	2	3	2	-3	50,0
Rusko	3	3	2	1	3	1	-	100,0
Rumunsko	1	1	1	-	1	-	-	100,0
Ukrajina	69	38	78	45	79	49	10	114,5
Vietnam	1	-	-	-	6	-	5	600,0
Turecko	1	-	-	-	-	-	-1	x
Kazachstán	-	-	4	4	5	4	5	x
Tunis	-	-	1	-	1	-	1	x

3.3.3 Občané EU/EHP a cizinci pracující v okrese Klatovy (stav k 31. 12.)

Zdroj: Úřad práce Klatovy

	2004		2005		2006		Rozdíl 2006-2004	Index 2006/2004
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy		
Občané EU/EHP	223	49	285	70	369	115	146	165,5
v tom								
Belgie	1	-	1	-	1	-	-	100,0
Itálie	2	1	2	1	2	1	-	100,0
Litva	1	1	3	2	5	4	4	500,0
Německo	15	2	9	1	12	1	-3	80,0
Nizozemsko	-	-	-	-	4	2	4	x
Polsko	5	1	6	-	29	8	24	580,0
Rakousko	2	-	2	-	2	-	-	100,0
Slovensko	197	44	261	66	313	99	116	158,9
Velká Británie	-	-	1	-	1	-	1	x
Cizinci	154	70	297	106	317	122	163	205,8
v tom								
Bělorusko	3	3	12	6	11	4	8	366,7
Brazílie	1	1	1	1	1	1	-	100,0
Hercegovina	1	-	1	-	1	-	-	100,0
Bulharsko	-	-	-	-	1	1	1	x
Čína, Indie	6	2	15	5	8	3	2	133,3
Chorvatsko	1	-	1	-	-	-	-1	x
Jordánsko	1	-	1	-	-	-	-1	x
Kazachstán	-	-	4	1	6	2	6	x
Kolumbie	-	-	-	-	1	-	1	x
Moldavsko	2	-	6	1	13	-	11	650,0
Mongolsko	57	34	51	31	54	33	-3	94,7
Rusko	-	-	-	-	1	-	1	x
Rumunsko	16	5	24	9	33	12	17	206,3
Ukrajina	64	24	178	51	183	65	119	285,9
USA	-	-	1	-	2	-	2	x
Vietnam	2	1	2	1	2	1	-	100,0

3.3.4 Občané EU/EHP a cizinci pracující v okrese Plzeň-město (stav k 31. 12.)

Zdroj: Úřad práce Plzeň-město

	2004		2005		2006		Rozdíl 2006-2004	Index 2006/2004
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy		
Občané EU/EHP	3 138	1 314	4 700	2 117	4 447	1 851	1 309	141,7
z toho								
Belgie	1	-	1	-	3	-	2	300,0
Francie	5	3	6	3	7	3	2	140,0
Itálie	8	1	8	1	8	1	-	100,0
Litva	8	5	24	10	17	10	9	212,5
Lotyšsko	1	-	1	-	2	1	1	200,0
Maďarsko	3	-	3	-	3	-	-	100,0
Německo	27	5	59	10	57	8	30	211,1
Polsko	11	2	496	219	32	4	21	290,9
Slovensko	3 054	1 295	4 076	1 872	4 293	1 822	1 239	140,6
Slovinsko	1	1	-	-	-	-	-1	x
Cizinci	364	132	1 224	481	1 210	472	846	332,4
z toho								
Bělorusko	2	1	18	7	13	5	11	650,0
Bulharsko	35	3	17	3	17	3	-18	48,6
Čína	3	-	22	6	22	6	19	733,3
Indie	1	1	1	1	1	1	-	100,0
Japonsko	40	-	62	1	63	1	23	157,5
Moldavsko	29	25	152	71	149	69	120	513,8
Rusko	9	2	32	15	30	14	21	333,3
Rumunsko	2	-	2	1	2	1	-	100,0
Ukrajina	202	87	875	361	877	359	675	434,2
Vietnam	-	-	2	1	2	1	2	x

3.3.5 Občané EU/EHP a cizinci pracující v okrese Plzeň-jih (stav k 31. 12.)

Zdroj: Úřad práce Plzeň-jih

	2004		2005		2006		Rozdíl 2006-2004	Index 2006/2004
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy		
Občané EU/EHP	249	81	432	186	418	224	169	167,9
z toho								
Itálie	1	-	1	-	1	-	-	100,0
Litva	3	1	1	1	3	3	-	100,0
Lotyšsko	-	-	-	-	1	-	1	x
Maďarsko	-	-	-	-	1	1	1	x
Německo	12	0	16	0	14	-	2	116,7
Polsko	4	0	1	1	6	-	2	150,0
Slovensko	229	80	412	184	391	220	162	170,7
Slovinsko	-	-	1	-	1	-	1	x
Cizinci	98	40	147	54	158	59	60	161,2
z toho								
Bělorusko	19	-	22	1	16	3	-3	84,2
Bulharsko	17	7	15	6	14	6	-3	82,4
Čína, Indie	-	-	-	-	2	1	2	x
Irán	-	-	-	-	1	-	1	x
Moldavsko	-	-	-	-	11	-	11	x
Rusko	-	-	1	-	1	1	1	x
Rumunsko	8	4	8	4	10	6	2	125,0
Ukrajina	52	29	100	43	102	42	50	196,2
Vietnam	-	-	-	-	1	-	1	x
Kolumbie	1	-	-	-	-	-	-1	x
USA	1	-	-	-	-	-	-1	x
Srbsko (Kosovo)	-	-	1	-	-	-	-	x

3.3.6 Občané EU/EHP a cizinci pracující v okrese Plzeň-sever (stav k 31. 12.)

Zdroj: Úřad práce Plzeň-sever

	2004		2005		2006		Rozdíl 2006-2004	Index 2006/2004
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy		
Občané EU/EHP	387	183	434	151	720	301	333	186,0
v tom								
Belgie	-	-	3	1	-	-	-	x
Litva	1	-	12	6	11	8	10	1 100,0
Německo	6	1	11	1	13	2	7	216,7
Polsko	6	1	7	1	32	6	26	533,3
Slovensko	374	181	401	142	664	285	290	177,5
Cizinci	206	99	835	360	916	326	710	444,7
v tom								
Bělorusko	10	5	27	15	26	14	16	260,0
Japonsko	2	-	2	1	6	-	4	300,0
Moldavsko	8	6	55	18	63	18	55	787,5
Rusko	-	-	6	1	10	3	10	x
Rumunsko	1	0	11	2	7	4	6	700,0
Ukrajina	183	87	729	322	789	284	606	431,1
Ekvádor	1	-	1	-	1	-	-	100,0
USA	1	1	1	1	2	2	1	200,0
Kazachstán	-	-	1	-	3	-	3	x
Uzbekistán	-	-	2	-	4	1	4	x
Izrael	-	-	-	-	1	-	1	x
Makedonie	-	-	-	-	2	-	2	x
Egypt	-	-	-	-	2	-	2	x

3.3.7 Občané EU/EHP a cizinci pracující v okrese Rokycany (stav k 31. 12.)

Zdroj: Úřad práce Rokycany

	2004		2005		2006		Rozdíl 2006-2004	Index 2006/2004
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy		
Občané EU/EHP	111	36	292	135	445	142	334	400,9
z toho								
Francie	8	-	4	-	5	-	-3	62,5
Itálie	4	-	1	-	7	-	3	175,0
Litva	-	-	-	-	3	-	3	x
Německo	4	-	9	-	14	-	10	350,0
Polsko	3	-	14	10	70	22	67	x
Slovensko	90	36	262	125	345	120	255	383,3
Řecko	1	-	1	-	1	-	-	100,0
Švýcarsko	1	-	1	-	-	-	-1	x
Cizinci	65	16	129	19	123	31	58	189,2
z toho								
Bělorusko	3	-	3	1	6	2	3	200,0
Moldavsko	12	1	20	2	16	1	4	133,3
Rusko	-	-	1	-	4	1	4	x
Rumunsko	2	-	11	1	16	4	14	800,0
Ukrajina	45	14	93	15	79	23	34	175,6
Izrael	2	1	-	-	-	-	-2	x
Jemen	1	-	-	-	-	-	-1	x
Chorvatsko	-	-	1	-	1	-	1	x
Kuba	-	-	-	-	1	-	1	x

3.3.8 Občané EU/EHP a cizinci pracující v okrese Tachov (stav k 31. 12.)

Zdroj: Úřad práce Tachov

	2004		2005		2006		Rozdíl 2006-2004	Index 2006/2004
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy		
Občané EU/EHP	499	212	683	289	945	382	446	189,4
v tom								
Francie	2	-	1	-	1	-	-1	50,0
Itálie	1	-	1	-	2	-	1	200,0
Litva	-	-	9	5	3	2	3	x
Maďarsko	11	-	12	-	17	-	6	154,5
Německo	42	8	43	7	58	9	16	138,1
Polsko	21	2	37	9	84	18	63	400,0
Slovensko	415	202	575	268	773	352	358	186,3
Lucembursko	1	-	1	-	1	-	-	100,0
Irsko	2	-	1	-	1	1	-1	50,0
Holandsko	3	-	2	-	3	-	-	100,0
Portugalsko	1	-	1	-	1	-	-	100,0
Švédsko	-	-	-	-	1	-	1	x
Cizinci	34	23	111	66	201	100	167	591,2
v tom								
Bělorusko	1	1	4	3	4	3	3	400,0
Bulharsko	4	2	3	1	3	1	-1	75,0
Filipíny	6	6	-	-	-	-	-6	x
Mongolsko	-	-	-	-	35	10	35	x
Moldavsko	-	-	2	1	2	-	2	x
Rusko	-	-	3	1	-	-	-	x
Rumunsko	-	-	-	-	2	1	2	x
Ukrajina	23	14	98	59	143	79	120	621,7
Vietnam	-	-	1	1	12	6	12	x

3.4 Makroekonomické vlivy

Mezi makroekonomické vlivy, které podstatně ovlivňují výši nezaměstnanosti, patří **hrubý domácí produkt (HDP)**. V období velmi nízké nezaměstnanosti, ekonomika vyrábí více, než je její potenciál, zdroje se využívají intenzivně. Naopak v období vysoké nezaměstnanosti se hrubý domácí produkt pohybuje pod úrovní potenciálního produktu, ekonomika nevyrábí tolik, kolik je schopna vyrobit. Vysoká nezaměstnanost je projevem plýtvání zdroji. Makroekonomickým cílem je dosažení vysoké rostoucí úrovně reálného produktu. Prostřednictvím vládních výdajů se ovlivňuje relativní poměr kolektivní spotřeby se soukromou spotřebou. Zdanění naopak odčerpává část důchodů a omezuje soukromé výdaje, kromě toho ovlivňuje investice a potenciální produkt. Celkové výdaje krátkodobě působí na reálný HDP a na inflaci.

Dalším vlivem, který působí na nezaměstnanost, je **míra inflace**. V období nízké nezaměstnanosti se míra inflace zvyšuje, zatímco v období vysoké nezaměstnanosti míra inflace klesá. Makroekonomickým cílem je zajištění **cenové stability cen při volných trzích**. Ceny a množství by měly být v co největší míře určovány tržními silami, nabídkou a poptávkou. Centrální banka vymezuje nabídku peněz. Změny v nabídce peněz pohybují úrokovými sazbami nahoru nebo dolů a ovlivňují výdaje na investice, a tím ovlivňují výši reálného i potenciálního HDP.

Na stabilizaci cen působí jako regulační mechanismus **výše mzdy**. Čím rychleji roste inflace, tím se zpomaluje růst mezd. V období nízké nezaměstnanosti, kdy se začíná zvyšovat inflace, se dosahuje zvyšování mezd propouštěním zaměstnanců. Kdyby se mzdy plynule přizpůsobovaly měnícím se vztahům mezi poptávkou a nabídkou pracovní síly, zmizely by nerovnováhy u jednotlivých trhů práce, protože by mzdy poklesly v oblastech, kde je pracovních sil nadbytek, a vzrostly by v oblastech, kde je naopak pracovních sil nedostatek, což by částečně přispělo k řešení **strukturální nezaměstnanosti**.

Zahraniční ekonomické vztahy mají rovněž dopad na celkovou nezaměstnanost. Cílem pro dosažení optimální zaměstnanosti je dosažení **stabilního měnového kurzu a vyrovnané obchodní bilance**.